

Проект за преиздаване на трудовете на доктор Гатева,
препис: Златина Среброва
преподавател – сугестопед по английски език,
гр. Ница, Франция

**Източник: сборник „Сугестология и развитие на личността“, 1987 ,
стр. 56-74**

**Примерна разработка на първи урок-въведение от
сугестопедичния учебник по английски език
“Завръщането”**

н.с.І от к.п.н. Евелина Гатева Хинкова
(ПНИЛ по сугестология и развитие на личността)

Учебникът-пиеса по английски език “Завръщането” (Е. Гатева е изграден така, че с него може да се работи в трите степени на чуждоезиковото сугестопедично обучение. А именно:

I степен

- 1) група на неучили езика
- 2) група на учили езика (елементарно ниво)

II степен

- 1) група на завършилите I степен
- 2) група на напреднали в езика (учили по други методики)

III степен - клубна дейност за поддържане на езика на курсисти, завършили I и II степен, само I или само II степен.

Обучението в I степен става на базата на учебното съдържание до VI глава включително, във II степен - учебното съдържание от VII глава до края на учебника, преговор на учебното съдържание от първите глави, ново учебно съдържание по други учебници и материали, като например “Учебник по английския език”- Н.А.Бонк и др. 2-ра част, “Английский для вас”- В.С.Шах-Назарова, 2-ра част, Всеки ден английски за научни работници , Е.Л.Власова и др., Английски учебник за I и II година на английска филология, Н. Клисурска и др., както и по други материали. Обучението в III-та степен става на базата на учебното съдържание по горните учебници и други източници според интересите на двете основни групи курсисти: от хуманитарните и от физико-математическите дисциплини. В III-та степен може да се формира група на отлично завършилите I степен курсисти, които продължават направо в III-та степен по комбинирана програма на II-ра и III-та степен.

Както е известно, първата среща на преподавателя с курсистите е един от най-важните етапи и в сугестопедията. Поведението на преподавателя и учебника, съобразени с принципите и средствата на сугестологията и сугестопедията , са онези фактори, чрез които се осъществява контактът, “искрата” при индивидуално-груповия подход в учебния процес. За да улесним новите преподаватели-сугестопеди, както и за да избегнем често пъти невярно построяване на художествено-дидактичната архитектура, на първата среща ние предложихме в този учебник готово въведение (дешифровка) като първи урок.

Преподавателят би могъл да избере за себе си и да се представи като някой от персонажите в учебника. Те са дадени във въведението, но в отделните глави търпят развитие, което би трябвало да се съобрази от преподавателя в хода на курса.

Действащите лица са илюстрирани с репродукции към съответните глави. Това също може да подпомогне избора. “Автобиографията”, поведението, “приятелите”, които преподавателят си измисли, както и реквизитите (кукли, картини, снимки, фигури, дрехи и др. предмети), трябва предварително да са добре обмислени и подготвени според сценария и естествено да бъдат в английски стил. Това важи и при подготовката на следващите въведения към главите в учебника. Такива например в първото въведение са: шапката с цветя, чадърчето и очилата на мис Нийдъм, “балетните обувки” , “златното коланче” и цветята-украшения на мис Доли, “микроскопът и био-роботът”, ръкавиците и шапката на мисис Мери, папионките, връзките, шапките и бастунчетата на мистър Мери и синовете Мери, еднаквите шалчета на близначките Мери, “компютърът с телефон и телевизор”, старата и новата шапки, младежката барета, детската шапчица, дамският шал на Питър- огледалото, различните маски на мистър Маск, цилиндърът, бастунът и лекарската чанта на сър Уайт, странното същество от стр. 10-неопределена фигура или сувенирна кукла, “пъстрият папагал и маймунката” от Австралия, схемите и чертежите, картините, кутията със сребърното ключе и пакетът от писма със сухи цветя, завързани с панделка на старата мис Нийдъм, “фамилни портрети”, картини от Лондон и т.н.

Персонификацията на преподавателя и обучаващите се, използването на реквизити и илюстративен учебен материал (табла, диапозитиви, филмчета), пеенето на художествено-дидактични песни и изиграването на придружаващите ги танци - всичко това е художествено оправдано и естествено вплетено в тъканта на новото учебно съдържание с цел неусетно и с лекота да се подаде и възприеме голяма част от фонетиката и морфосинтаксиса: съществително име - единствено и множествено число, определителен и неопределителен член, прилагателно име, лични местоимения, сегашно просто време на глаголите “имам” и “съм” , “трябва” и “мога” и др. (вж. стр. 308, 309 на учебника), сегашно продължително време, просто бъдещо време, повелително наклонение, притежателни и показателни местоимения.

Всяко преднамерено “театралничене” от страна на преподавателя води до обратен ефект: фалшиво и с лош вкус представяне, пропиляване на ценно учебно време, създаване в най-добрия случай на безсмислена весела атмосфера , в която обаче не се учи на резервно ниво. Първата среща може да бъде погубена.

Преподавателят се е запознал предварително, макар и отчасти, с курсистите по време на тестирането за входно ниво или от данните в попълнените статистически листове и писмените тестове. Той има възможност тактично да насочи избора на ново име и професия във въведението. Имената и професиите са дадени в учебника, но авторът може да се насочи и към действащите лица от учебника-пиеса.

Всяка професия би могла да бъде илюстрирана с малък реквизит, който да се даде на курсиста.

Песента “Малка тайна”, с която се подава спомагателният глагол “имама”, може да се илюстрира с картина - английски стил къща. И това не ще бъде случайно - така веднага се навлиза в психологията на англичанина - къщата е неговата крепост. В дните за разработка около темата “къща” може да се проведе кратка дискусия - различни мнения относно значението на къщата, различни стилове къщи и т. н. Песента се придружава от лек танц - курсистите са в кръг. Тръгват надясно с маршова стъпка и на формите на “имама” приклякват до пода, като пляскат с ръце над главата си. Танцът също отвежда вниманието - песента се научава наизуст (т.е. формите на “имама”) много бързо.

Песента “Кой съм аз?”, с която се подава глаголът “съм”, се трансформира от преподавателят от него самия - “Кой съм аз? - вместо Питър, преподавателят поставя своето име, “Какъв съм аз?” - вместо “Аз съм огледало” преподавателят изпява своята “професия”, “Вие сте щастливи?”- обръща се към някоя жена или мъж. “Тя е прекрасна” - обръща се към курсистките, “Той е смел?”- обръща се към курсистите. “Ние сме щастливи?” - всички се хващат за ръце и танцуват бавен английски валс. Отново изпяват и изиграват песента заедно. Започва се в кръг, на място се танцува бавен валс, като на формите на “съм” се вдигат последователно над главата дясната, а после лявата ръка във венец и лек наклон на тялото съответно надясно или наляво с вдигнатата ръка. С текста “Ние сме щастливи” всички се хващат в кръг и на формите на “съм” силно вдигат

хванатите си ръце. В дните на разработки всеки пее своето име и професия, по подобие на това, което е направил преподавателят. Може да се използва и реквизит. Песните за удобство при изпълнението са написани на малки табла. Предварително се уточнява преводът им.

Текстът на въведението - "Моите приятели" позволява да се илюстрира с реквизити и предмети, за да се въведе лексико-граматичното съдържание, предвидено за първия урок. При начинаещите групи въведението се прави на достъпен език, с богато онагледяване, с мимики и движения на тялото, с превод на някои абстрактни понятия и думи.

При напредналите групи въведението, разбира се, се усложнява според нивото на курсистите в групата и обратната връзка, прави се необходимо онагледяване за създаване на емоционална атмосфера. Превод почти липсва.

В начинаещите групи сеансите към въведението започват от стр. 12 - "Моите приятели", като първо се изчита мотото на стр. 7. На следващия ден обаче разработката на първия урок започва от самото начало, т.е. стр. 7.

В напредналите групи въведението не се подава със сеанси. То се разработва и изиграва от курсистите в рамките на 2-3 дни (според нивото на групата). Със сеанси се подават Глава първа и следващите глави.

Спазва се методиката на сеансите, така както е описана в "Сугестопедично практическо ръководство за преподаватели по чужди езици", Г.Лозанов, Е.Гатева, С. 1981 г.

Между активния и пасивния сеанс в начинаещите групи се дава транскрипцията (с български букви) на цялото Въведение за домашно четене. Обяснява се, че транскрипцията приблизително дава идея за английското произношение и че то ще се усвои в клас.

На следващия ден преподавателят започва разработката на Въведението с:

“ Как сте?” “Аз съм винаги много добре”, “Готови ли сме за репетицията?” Започва се групово четене на текста от стр. 7 до стр. 12. Преподавателят изчита първата фраза бавно и ясна, по подобие на четенето в активния сеанс. Всички курсисти следят английския текст българския превод. Повтарят хорowo, имитирайки преподавателя. След това преподавателят бързо казва същата фраза, без да гледа в учебника, по подобие на четенето в пасивния сеанс. Всички курсисти хорowo повтарят по същия начин бързо и без да гледат фразата. Като се обработи така цялата част до стр.12, връщаме се отново на стр. 7. Махат се подвижните преводи. Преподавателят чете фраза по фраза в нормално темпо, курсист повтаря след него и превежда самостоятелно. Ако нещо не се сети от превода, бързо обръща листчето с превода и прави справка. В този етап се дават кратки лексико-граматични обяснения и се правят индивидуални репродукции на определени фрази. Например на стр.7: “Как сте?”- пита преподавателят всеки един курсист, като предварително е дал отговора. Всеки повтаря. Преподавателят дава кратко обяснение за съществителното име в единствено и множествено число, за определителния и неопределителния член (пред съгласна)-самолетът, самолетите, един самолет. Преподавателят пита курсист: “

Говорите ли английски?, Разбирате ли английски?” Курсистът отговаря с готов отговор и пита съседа си - и така нататък във верижка.

Продължаваме на стр.8: “Вярвате ли, че скоро ще научим английски? Труден ли е английският? Познавате ли г-ца, г-жа, г-н...?”- питат се курсистите, които вече имат нови имена и професии. Преподавателят дава кратки обяснения за сегашно просто време и по специално обръща внимание на 3 л. единствено число. Спряга се глаголът “зная, познавам”, като се изписва във въздуха с ръка “s”- 3л. единствено число. Научава се наизуст парадигмата естествено с личните местоимения. До тук са срещнати глаголите: говоря, чакам, разбирам, надявам се. Научават се наизуст парадигмите, като се използва топката. Целта е да се свикне с промяната в третото лице единствено число и още по-важно да се научат наизуст местоименията. “Откъде идвате?”- пита преподавателят. “От различни страни”- отговарят курсистите и казват с помощта на преподавателя различни страни. “ От какво се интересувате?” - пита преподавателят един курсист. Той избира отговора от стр.8 и пита по същия начин колегата си. При фразата “Позволете ми да ви се представя”, преподавателят накратко припомня най-важните моменти от представянето си предишния ден. Най- добре е да се припомнят “приятелите”- кой какъв беше и да се обяснят онези моменти, които предишния ден са останали неясни. Припомнят се песента и танцът и се научава наизуст песента “Кой съм аз?” за спомагателния глагол “съм”. Дава се кратко обяснение (между другото), че този глагол има значение за образуване на минало

време. При наречието “лесно” припомняме антиномията “трудно”. Бързо спрягаме глагола “приказвам” в сегашно време. Даваме антиномията на “бавно” и “ясно”. Спрягаме глаголите : казвам, повтарям. Припомняме песента и танца “Малка тайна”. Научава се песента наизуст. Припомняме си “странното същество”, като курсистите го описват, следейки текста. За другия ден ги молим да донесат от къщи някакво “странно същество” - сувенир, кукличка или картина и да го опишат (със същия текст от стр.10). Спрягаме глаголите : помагам, превеждам / изписваме ”s” във въздуха /. На стр.11 спрягаме глаголите: мисля, нуждая се, харесвам, работя. Обръщаме внимание на отрицанието: “Аз нямам време”, като заместваме “време” с “приятели”, “пари”, “работа”.

На стр.11 даваме кратко обяснение на простото бъдеще време, като заместваме инфинитива “имам” с друг от досега миналите глаголи. Може да се научи песента от стр.46 “Щастлив човек”, като се замести “Аз ще си купя нещо ново” с “Аз ще науча нещо ново”, ще бъда, ще кажа, ще превода, ще говоря, ще помисля, ще харесам.

След като се преведе края на стр.11 - “И тъй кой съм аз” до края на страницата, курсистите се питат един друг с готовите фрази и си разменят визитни картички, които преподавателят е подготвил предварително. После картичките се поставят пред всеки курсист, за да може всеки един да научи имената и професията на колегите си.

По същия начин се обработва втората част от “Моите приятели” до представянето на мистър Маск-стр. 23. Четенето и повтарянето по подобие на активния и пасивния сеанс може да обхване половината от частта, а другата половина да се чете в умерено темпо. Втората

половина може да се чете като подчертаните думи преподавателят чете бързо, а курсистите бавно и обратно, или силно, като чете, а курсистите тихо и обратно.

Преподавателят е подготвил допълнително илюстративен материал за представянето на приятелите, което започва на стр. 12. Това са действащите лица от учебника-пиеса. Освен използването на репродукциите към съответните глави, могат да се подготвят много снимки, картинки и сувенирни предмети във връзка с героите. Например за семейство Мери, освен споменатия в началото реквизит, могат да се намерят подходящи фотоси от различни списания. Прадеди на семейство Мери са показани на стр.193, синовете Мери са загатнати чрез техни предшественици във фамилията на стр.228 и 229, а дъщерите Мери- на стр. 210. Могат да се покажат Оксфорд и Кембридж и да се дадат кратки обяснения. Може да се прочете и обясни кратък стих “от мистър Мери”, да се покаже снимка на кучето и др. п. Чрез обща индивидуална беседа, като се използват реквизити, картини и др. предмети, би могло да се разработи активно под формата на въпроси и готови отговори от учебника съдържанието на цялата част “Моите приятели”. На стр.12 и 13 се разработва положителната, отрицателната и въпросителната форма на глаголите “съм” и “имам”, както и на бъдещото време. Дава се кратко обяснение за сегашното продължително време-стр.13. Замества се с различни познати вече глаголи се подчертава значението на наречието “сега”. Изиграва се играта “Черен Петър”. На двойките карти с еднакъв знак са написани познати глаголи в израз и времето, в което трябва да се спрегнат- сегашно просто (само

положителните форми), бъдеще просто и сегашно продължително (положителните, отрицателните и въпросителните форми). Който има комбинация от две еднакви карти, трябва да спрегне глагола в посочените на картите времена. Тогава може да се освободи от картите. Печели този, който се освободи пръв от всичките си карти. На стр.12 и 13 се обръща внимание: на съществителните имена в множествено число и се обръщат в единствено число, на глаголите “пътувам, пиша, приличам, чета, изразявам, оценявам”, както и на определителния и неопределителния член пред съществителни, започващи с гласна. Курсистите се питат във верижка дали имат брат, сестра, дъщеря, син, кой на кого прилича. На стр. 14 се питат какъв е денят днес, обичат ли животни (куче, котка) и каква порода са техните любимци. Спряга се глаголът “питам” в трите времена и различните форми в бъдеще време и сегашно продължително време. Спираме се на глагола “трябва”. Изиграва се друг вид игра “Черен Петър”. На едната карта от двойките е написана позната фраза на български език с глагола “трябва” (в положителна, отрицателна и въпросителна форма), а на другата карта са дадени в разбъркан вид думите на английския език. За да се отърве от картите, този ,който има комбинация от две еднакви карти, трябва да подреди правилно английските думи, за да преведе изречението от другата карта, където то е на български език. На стр.15 курсистите отново във верижка се питат дали са гладни или жадни. На прилагателното “беден” се дава антиномията “богат”, на “сигурен”- “несигурен”. Варират инфинитиви с глагола “искам” в трите времена. Спрягат се и варират фразите с глаголите: отивам, ходя, виждам. Същото се прави

с глаголите “излизам, връщам се, потеглям, купувам, забравям, спомням си, служа” на стр.16. Изиграва се играта с конструкцията “аз бих искал...” Преподавателят предварително е написал на дъската в една колонка на български език глаголи, а в друга колонка - съществителни, прилагателни, наречия. Групата се разделя на два отбора. Започва първият отбор. Трябва да направи подходяща комбинация с “бих искал да...” и първия глагол от колонката, както и с думи от втората колонка. За напълно вярна комбинация се печелят 10 точки. Печели отборът с най много точки. На стр.16 се дават обяснения за прилагателното име, което не претърпява никакви промени.

На стр.17 се спираме на модалния глагол “мога”. Правят се фрази с “мога” и с глаголите от стр.17: пазя, съм, имам, познавам, мисля, започвам, свършвам, танцувам, пея, свиря, обиждам се, ставам..., плача. Курсистите се питат и отговарят положително или отрицателно: Можете ли да пазите тайна, Можете ли да бъдете търпелив, Кой е влюбен?, Можете ли да обичате Доли?, Можете ли да започнете всичко отначало?, Можете ли да свършвате работата си навреме?, Можете ли да танцувате?, Можете ли да плачете лесно?, Можете ли да се обиждате лесно?, Можете ли да пеете?, Можете ли да свирите на инструмент?. На стр. 18 се спираме на глаголите : променям, чувам, каня, посещавам, гледам, запознавам се, казвам. На стр.103 репродукцията илюстрира Доли. И тук, както при семейство Мери, могат да се подготвят допълнително реквизити и картинки. Дават се кратки обяснения за повелителното наклонение-положителната и отрицателната форма, за различните поздрави

през деня. Отбелязва се с номер1 въпросът: Как? Правят се няколко фрази с този въпрос и с глаголите: съм, мога, трябва (положителен и отрицателен отговор). По същия начин се разработват и въпроси номер 2 и 3.

На стр.19 курсистите се питат кой е любимият им ден от седмицата. Може да се изработи колективен план за действие през седмицата (в комичен стил). Разработва се с няколко примера глаголът “правя”, “върша”. (без да се споменава за въпросителната и отрицателната форма на глаголите). Спираме се на израза “ Нека да изпеем” и заместваме “пея” с други глаголи. Песента “Малка тайна” е повод да се изгради лека дискусия около значението на дома за различните народи. Изпява се и се изиграва песента. След това се прави състезание с два отбора. С часовник се засичат секундите, за които всяка група може най-бързо да каже наизуст текста от песента. Същото се прави и с песента “Кой съм аз” на стр.20 и 21. Спираме се на глаголите: чувствам, мечтая, долавям. При “никога” спираме и правим нови изрази с “винаги”, “понякога”. Представянето на Питър също се илюстрира с допълнителен материал. Репродукциите на стр. 121, 122, 123 и 124 дават възможности за това. На стр.21 даваме обяснение за местоимението “то”. Последните четири фрази от страницата можем да допълним с глагола “мога” или с “трябва”. На стр.22 се дават обяснения за множественото число на някои съществителни - “деца”, “мъже”, “жени”. На стр.22 прилагателните имена могат да се илюстрират чрез различни картинки, фразите да се направят в отрицателна и въпросителна форма. Може да се скрие от курсист някакъв предмет или картинка от познатите вече в

стаята. Курсистът трябва да отгатне кой е предметът, като пита с познатите прилагателни и курсистите също така отговарят с познати прилагателни за качествата на предмета. Точки за отбора, чийто представител е познал.

Различните националности, езици и държави (виж и стр.321 и 322) могат да се разработят чрез игри. Групата се разделя на два отбора. Всеки трябва чрез жест, дума или името на някой град, планина, езеро и др. да подсказе на другия отбор избраната от него националност и страна. Печелят се точки при правилен отговор. Също могат да се използват знаменца на държавите, които се разпределят по равно между отборите. Пита се: “Това знаме на коя държава е ?, Какъв език се говори?” Точки за верните отговори. От стр.23 започва последната част за изчитане, превод и разработка. Тук четенето може да бъде само един път - в умерено темпо. Мъжките роли могат да се четат от дамската група и обратно. Може да не се превежда всичко, тъй като вече има много повторения на фрази. В следващите глави преводът постепенно отпада напълно. Тук е представен мистър Маск - типичен английски характер. Репродукциите на стр.88, 89, 90, 91 дават известна идея за допълнителния илюстративен материал, който може да се набави. Спираме се на глаголите: показвам, наричам, давам, правя, преставям си, вярвам. Правят се варианти на фразите. Отново се припомня повелителното наклонение - положителна и отрицателна форма. При “нищо” се припомня антиномията “всичко”, “нещо”, а при “често”- “рядко”. Курсистите се питат във верижка: “ Какъв е Вашият приятел”- отличен другар, истински човек, с отличен

характер, обича традициите, къщата си, семейството, страната, навиците си, приключения, пътуване, цветя, тишина, самота, хълмове, реки, спорт (стр.24).

Същите въпроси могат да се зададат от курсистите във връзка с тях самите, а не за приятел. Между другото питаме: “Обичате ли картините на Констабъл и Търнър?” и даваме кратки обяснения, придружени по възможност с репродукции за двамата изтъкнати английски живописци.

На стр.28 откриваме пак малка дискусия около “Какво е моето хоби и хобито на мои близки”, разработваме притежателните местоимения. Ако има интерес, разискваме накратко върху професионализма и аматьорството в спорта, в изкуството, в науката. Спираме се на изразите : “Това е истина”, “Той никога не греша”, “Аз съм изненадан”, “Той е отговорен”, на глаголите печеля, пресмятам, греша. Фрази от типа “Той е отговорен за...” можем да заместиме и с по-опростени изрази. Въобще всички по-сложни изрази и идиоми в начинаещите групи превръщаме в прости. Преподавателят трябва непрекъснато да съобразява в общуването своя собствен език и да го нагажда според напредъка на групата, като винаги нивото му е над това на групата.

На стр.29 се спираме на изразите : “Ние възнамеряваме да имаме своя къща”, “Ние търсим интересен хора”, на глаголите: работя, поправям, забравям, търся, на посоките на света, на съществителните: сграда, мечта, спомен, народ, пари. Въпрос номер 4 “Къде?” разработваме по подобие на номер 1,2,3. На стр. 30- на глаголите плащам, участвувам, избирам. Правим нови фрази като

допълваме с глаголите “мога”, “трябва” (в трите форми) и в трите времена. Във връзка с изброените имена и професии даваме фонетични обяснения на най-важните правила. Тук курсистите могат да се питат кой от семейството е с посочените в списъка професии: могат да се измислят нови действащи лица с посочените имена и професии във въображаемото семейство във връзка с новата личност на курсиста.

На стр. 31 разработваме изразите: “ По-късно ще научим ролите”, “На края ще се появим на сцената”, “Готови ли сте?”, “Сега ще трябва да тръгнем за Лондон”, “Да не бързаме”, “Ще трябва да отида до летището”, “Ще трябва да купя билети”, “Съгласни ли сте?” Продължаваме с изразите на стр. 32,33: “Ние ще ви позвъним”, “Можете ли да ми кажете...?”, “Кога тръгва самолетът за...?”, “Ние бихме искали билети отиване и връщане, моля!”, “Не, само за отиване”, “Имаме резервация”, “Не, нямаме резервация, съжалявам”, “Ангажиран ли е днешният самолет?”, “Бихте ли дошли с мен”, “Момент, моля”, “Колко струват билетите?”, “Заповядайте”, “Разбира се”. Разработват се глаголите : опитвам, идвам, телефонирам и въпросите: номер 5- Защо? , 6 и 7- Колко?, Колко на брой? Спираме се на антиномите : трудно - лесно, невъзможно - възможно, утре-днес-вчера. На стр.34 се спиране на пожеланията и ги правим във верижка. Всеки по избор пожелава по нещо на колежата си. Спираме се на глаголите : намирам, успявам, на въпрос номер 8- Кога?, на изразите: “ Какво става”, “ Нищо?”, “ Както обикновено”, “Време е”. Продължаваме на стр.35 с разработката на изразите: “Пътниците се умоляват да се отправят към изхода”, “Добре дошли”, “Моля влезте”,

“Седнете”, “ Това място е свободно” (заето, до прозореца, в средата), “Как се казвате?”, “Вие грешите”, “Благодаря за...”, “Аз настоявам”. Дават се кратки обяснения за показателните местоимения. Следват разработката на изразите от стр.36: “ Откъде идвате?”, “ Къде отивате?”, “Извинете”, “ Вие сте много любезен”, “ Студено ли ти е?”, “Топло ли ти е?”, “ Бих искал да получа...”, както и на глаголите : сменям, сядам, благодаря, вземам, получавам. Дават се обяснения и се разработват в примери личните местоимения като пряко и косвено допълнение. На стр.37 се разработват изразите: “Какво бихте желали да пиете?”, “ Аз бих желал...”, “Аз не обичам...”, както и глаголите : пия, живея, сервирам, пуша. Спираме се на предлозите “с” и “без”, на плодовете. На стр.38 разработваме глаголите нося, поглеждам, израза : “Бихте ли могли...”, храните и напитките.

Цялата част “На летището и в самолета” се преиграва от курсистите в съкратен вариант по роли и с реквизити. Може да се зададе за подготовка по роли в къщи и на другия ден да се преиграе, а може да се подготви и в час, като курсистите се придържат стриктно към текста от учебника.

След приключване на разработката на Въведението, което може да трае 4 дни след първия ден със сеанси, се дават кратки обяснения по граматиката (а в напредналите по-обширни обяснения) накрая на учебника. Целта на курсистите да могат да се ориентират в структурата на граматиката и да правят справки, когато им е необходимо. Фонетичните правила се редуцират за начинаещите курсисти до най-важните за началния етап на обучение. Обръща се внимание къде се намира международната транскрипция, на която

впоследствие отново се връщаме. Разпределението на материала от въведението е по дни. Обяснява се и на курсистите в края на завършване на занятията, че е добре да си прегледат в къщи разработения през деня материал. Обяснява им се, че в граматиката колонките на стр. 302, 303, 304, 305, 306,308 и 309 съдържат съществителните, прилагателните и глаголите от въведението в реда, по който се появяват. Като си преглеждат в къщи материала, добре би било курсистите едновременно с това да се опитат да преведат думите в колонките (до там, докъдето е разработено). В начинаещите групи се разработват на ниво разбиране конструкциите: “Възнамерявам да...”, “ Ще трябва да ...” (стр.316). От изразите (стр.318-323) в начинаещите групи се прави превод от български на английски само на най-важните изрази. В напредналите групи цялата граматика и изразите след нея се разработват по задълбочено. След това се пристъпва към четене и превод на допълнителното четиво “ Странното семейство”. То позволява да се илюстрира богато с картини от списания, фотографии и диапозитиви. На базата на това четиво се задава на всеки курсист задача в къщи да помисли и да си набележи много кратък разказ по подобие на този, като го илюстрира с картинки и фотографии. Всеки трябва да избере като образец едната половина от разказа (част I) . На другия ден се започва с някаква игра - например не се сърди човече, която се обяснява на английски, с превод, където се налага. Който пръв улучи 6 със зара, започва разказа си. Докато играта трае, всеки, който влезе в игра, трябва първо да направи разказа си. Преподавателят е подготвил “премия” за най-късия, най-

интересния и най-хубаво илюстриран разказ. Премията може да бъде някакво дребно предметче - играчка, картинка, ваденче и др. подобни. По време на разказа преподавателят се намесва внимателно, за да коригира само местата, които не се разбират или за да провокира леки въпроси по подобие на разработените вече в предишните дни.

След това следва въведението към новия урок- Първа глава. В начинаещите групи то представлява съкратен вариант на увода с превода под всяка дума. Уводът на сеанс не се чете. Курсистите изчитат предварително българския текст, за да навлязат в съдържанието на главата.

Цикълът: въведение-сеанси- разработки- обобщение-монолог, диалог и беседа-въведение (към следващия урок) се затваря кръг.

От решаващо значение за една плодотворна сугестопедична работа се оказва и предварителната организация на цялата програма като модел по дни, часове, минути и дори секунди.

Работата със следващите глави на учебника върви по така очертаната методика, но има и свои специфични моменти.